

IN DIT NUMMER:

**VOORWOORD
REDACTIE** 1

AGENDA 1

**STICHTING
NIEUWE NATUUR** 2

**INVENTARISATIE
DE 'SABIC
STROOK' OP DE
HEGGERDIJK** 3

**LEDEN AAN HET
WOORD: FAMILIE
MAAS—
MEENHORST** 4

**PLAN BOOM:
PLANTACTIES
MET VRIJWIL-
LIGERSGROEPEN
2020** 6

**HOEVEEL WATER
VOEREN WE AF
PER JAAR DOOR
HET RIOOL EN
KAN DAT NIET
WAT MINDER?** 6

**NIEUWS INTERN:
SUBSIDIERE-
LINGEN VOOR
VERGROENING
BUITENGEBIED** 7

COLOFON 7

VOORWOORD REDACTIE

Beste lezers,

Op het moment van schrijven zijn we alweer 3 maanden verder sinds onze vorige nieuwsbrief. Dat is een constatering die eigenlijk niet zoveel zegt. Maar wel als je bedenkt dat er in de natuur op ons platteland weer het nodige is gebeurd in deze periode. Zo hebben we een behoorlijk natte maand juli achter de rug en zijn en in augustus de warmterecords wederom verbroken. Het graan is al geoogst en de heide heeft al weer gebloeid. In drie maanden verandert er veel in de natuur in onze omgeving.

Zo was onlangs enkele van onze leden een andere verandering opgevallen. Zij hadden namelijk een bordje zien staan bij een stukje natuur in de Strijperheg met daarop "Stichting Nieuwe Natuur". Vervolgens zijn wij direct in de pen geklommen en nu kunt u lezen waar deze stichting voor staat en wat zij doen. Voor de rubriek 'leden aan het woord' zijn we dit-

maal langs gegaan bij Toine en Quirine Meenhorst. Over verandering gesproken. Bij hen borrelt het van de creatieve ideeën en hun bedrijf is dan ook regelmatig aan verandering onderhevig. Lees hier alles over in het interview.

Wat ook zou mogen veranderen is de aanhoudende corona pandemie. Wij wensen u een goede gezondheid toe en veel leesplezier.

Namens de redactie,

Peter, Thijs, Roel en Koen

Stichting Nieuwe Natuur

Een aantal mensen van Hei, Heg en Hoogeind is opgevallen, dat er sinds een tijdje een informatiebordje staat bij een nieuw stukje natuur in de Strijperheg. Een nieuw stukje natuur in de overgang van bestaand bos en het agrarische land, aangeplant met jonge boompjes. Een plek van Stichting Nieuwe Natuur. Graag vertellen we u wat meer over onze stichting.

We zijn namelijk niet zomaar een stichting. Onze stichting is opgericht door Natuurbegraven Nederland en Natuurmonumenten om samen meer natuur te realiseren in Nederland. Meer natuur omdat we ons ervan bewust zijn dat natuur van belang is voor het welzijn en de gezondheid van de mens. Voor ons is het dan ook essentieel om samen te werken met mensen en organisaties die dit ook belangrijk vinden. Zo werken we onder andere samen met Groen Ontwikkelingsfonds Brabant, lokale beheergroepen en met natuurbegraafplaats Schoorsveld in Heeze.

We realiseren nieuwe natuur door landbouwgrond aan te kopen en om te vormen naar een type natuur dat past in het natuurlandschap. Op het perceel in de Strijperheg ontstaat een loofbos met soorten die bijdragen aan een hoge biodiversiteit en een gezonde bodem, zoals zomereik, beuk, hazelaar en boswilg. Door de deels zeer dichte begroeiing kan het perceel dienen als rustgebied voor zoogdieren als ree en

vos. Elders in Heeze hebben we vorig jaar nieuwe natuur gerealiseerd langs de Sterkselse Aa, bij de Somerenseweg. Vochtig hooiland en een strookje bos begeleiden daar de beek. Voor het natuurbeheer van beide plekken zijn we voor de komende jaren op zoek naar een geschikte beheerder.

Dankzij de mensen met een plekje op natuurbegraafplaats Schoorsveld kan deze natuur worden gerealiseerd. Van elke plek gaat er € 25,- naar ons fonds. Natuurbegraven Nederland verdubbeld vervolgens dit bedrag met nog eens € 25,-. Ook de giften van mensen en organisaties, in geld en in natura, zorgen samen voor meer nieuwe natuur.

Meer informatie over onze stichting staat op: www.stichtingnieuwenatuur.nl. Voor vragen kunt u ons bereiken op info@stichtingnieuwenatuur.nl.

Ton Rombouts

Voorzitter Stichting Nieuwe Natuur

Foto: Peter Kerkhofs

Werkgroep Inventarisatie inventariseert de 'SABIC strook' op de Heggerdijk

Onze Plattelandsvereniging werkt nauw samen met twee stichtingen die indertijd opgericht zijn om het landschap in ons werkgebied te versterken.

Zo beheert de Stichting Landschapsbeheer HHH o.a. een strook aan het einde van de Heggerdijk. Onder deze strook ligt een pijpleiding van Petrochemical Pipelines Services B.V.

Ondertussen beheert de stichting deze strook al weer de nodige jaren in opdracht van de eigenaar. De afgelopen jaren hebben we de strook geregeld gemaaid en daarbij het maaisel afgevoerd.

Het is altijd interessant en leuk om te kijken hoe zo'n beheerde rand zich ontwikkelt. Op woensdag 29 juli heeft de werkgroep inventarisatie van onze Plattelandsvereniging de planten geïnventariseerd die nu op de strook groeien. De afgelopen jaren zijn er ook wat streekeigen zaadmengsels ingezaaid. De overwegend uit grassen bestaande begroeiing heeft plaats gemaakt voor veel bloeiende kruiden.

Na de inventarisatie kunnen we stellen dat de rand zich mooi ontwikkeld heeft: er staan ruim 50 bloeiende kruiden in de rand. Opvallend zijn de grote plaatselijke verschillen die ontstaan zijn.

Door het groot aantal bloeiende planten zijn er ook veel zweefvliegen, wilde bijen en vlinders te bewonderen op de strook. Zo is de strook een aanwinst voor ons werkgebied.

Leden aan het woord: Familie Maas – Meenhorst

Het viel nog niet mee hem te pakken te krijgen maar eenmaal aan de telefoon was het zo geregeld: “iets is er niet goed met m'n telefoon. Ik heb daar geen verstand van maar m'n vrouw had dat zo geregeld. Oh ja prima, kom maar langs wanneer het jou uitkomt”.

We zijn bij Toine Maas en Quirine Meenhorst op hun biologisch bedrijf Herberg Natuurlijk Leende op de Renheide. Of ja, niet alleen biologisch, “we hebben ook een traditionele tak binnen ons akkerbouwbedrijf” legt Toine uit. Nou ja, akkerbouwbedrijf, “het is hier eigenlijk van alles wat” zal hij er later aan toevoegen. “En dat is eigenlijk ook precies wat we zoeken”.

Toine en Quirine en hun kinderen zijn in 2012 neergestreken op de Renheide. In 2010 had Toine het perceel overgenomen van Toon Smulders, de pijprokende boomkweker. “Als ik Toon

nog wel eens spreek dan ben ik zo weer anderhalf uur met hem aan het ouwehoeren” vertelt Toine met waardering. En dat doet hij eigenlijk over iedereen; zullen wij later opmerken. Zelfs over mensen waar hij het in beginsel niet helemaal mee eens is moet hij nog iets goeds kwijt.

Terug naar het bedrijf. Nadat Toine had besloten te stoppen met het varkensbedrijf aan de Paaldijk is hij zich volledig gaan richten op de akkerbouw. “Boeren en buiten zijn, dat zit er gewoon in” legt Toine uit. Toen de adviseur van de bank hem voorhiel dat de varkens in die omvang geen toekomst hadden en hij beter voor de baas kon gaan werken vroeg Toine wat zijn hobby's waren. “Hij speelde graag tennis 's avonds” vertelt Toine. “Nou ik kijk 's avonds nog graag een keer naar de varkens of loop een keer over m'n land”. Boeren zit diep in hem wil hij

maar aangeven, daar is hij dan ook van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat mee bezig. “Soms is het ook wel erg veel allemaal”, geven Toine en Quirine gezamenlijk toe.

Want naast het akkerbouwbedrijf runnen ze nog een zorgboerderij voor ex-verslaafden, faciliteren ze een herberg annex horecazaal en hebben ze sinds afgelopen pinksteren een volwaardig terras geopend. Oh, en ze brouwen hun eigen bier: “Dun Enckhorn”. “Vernoemd naar mijn overgrootvader Jan d'n Enckhorn, zoals hij in de volksmond werd genoemd”. “Hij staat ook op de foto op het etiket zijn zeis te slijpen in het veld, met d'n Toren van Lind op de achtergrond” wijst Toine naar het etiket. Met zo'n prachtig verhaal kan het bier natuurlijk alleen maar goed smaken.

Foto: Koen Staals

Vervolg: Leden aan het woord

En dat doet het dan ook blijkt na een objectieve test van uw verslaggever. Het witbier en de trappist zijn beiden met spelt gebrouwen, “ook weer een ideetje wat ooit eens begon op de platelandsmarkt in Strijp een aantal jaren geleden” vertelt Toine. “En zo gaat het eigenlijk altijd”, zegt Quirine. “We blijven nieuwe ideeën krijgen, zo wil ik volgend jaar bijvoorbeeld stokbrood en vlaai bakken van de spelt oogst van dit jaar”. “En zo blijven we dus bezig” zegt Toine, “in de toekomst zou ik misschien nog wel wat varkens en kippen willen, voor de eigen verkoop”. Want veel op het bedrijf werkt met een gesloten kringloop. “Niet altijd bewust” geeft Toine toe, “maar waarschijnlijk is dat gewoon inherent aan een gemengd bedrijf zoals dat van ons”.

Dan over het biologisch bedrijf waar ze naast spelt ook gerst, rogge en erpel (aardappelen) verbouwen. “Biologisch ligt mij nou eenmaal goed” vertelt Toine als we buiten een keer over het erf lopen. “Het is een hoop extra werk want je moet bijvoorbeeld vaker schoefelen en eggen dan wanneer je zou spuiten”. “Maar dat is ook precies waar ik het voor doe, zo op het land bezig zijn” vertelt Toine. De bodem is het uitgangspunt bij het biologisch boeren, of de basis zoals Toine het noemt. “Die

balans moet goed zijn want je kunt er geen extra mest aan toevoegen, het duurt dan ook jaren voordat je die goede bodembalans te pakken hebt”. Ondanks het intensieve werk “kan het financieel gewoon uit” legt Toine uit. Daarbij moet je de extra tijd van de boer misschien niet helemaal meerekenen. “Maar”, zegt Toine, “zoals gezegd ben ik ‘s avonds liever nog wat op het land aan het rommelen dan dat ik voor de TV lig”. En daaruit blijkt maar weer dat boeren veel meer dan een beroep is. De toekomst van biologisch boeren zien Toine en Quirine dan ook positief in. “Je ziet dat de markt toch blijft groeien” vertelt Quirine, “steeds meer mensen willen meer lokale en biologische producten”. Enige kritiek hebben ze overigens nooit gehad van traditionele boeren uit de omgeving: “nee hoor, ze riepen hooguit: waar gadde toch allemaal aan beginnen?” lacht Toine.

Buiten in de werkplaats komen we nog een van de cliënten van de zorgboerderij tegen met wie we een gezellig praatje maken. Hij vraagt aan Toine of er misschien wat TV-kanalen zijn weggevallen: “toch weer die TV hé” grinnikt Toine. “Die mannen die hier rondlopen kun je er goed bij hebben” vertelde Toine eerder. “Zij zien dit als een kans om hun leven weer op de rails te krij-

gen en op termijn weer een mooie rol te hebben in de maatschappij”. “Ze werken goed, er is altijd wat leven op het erf en de kinderen kunnen er goed mee overweg. En soms ga je eens een keer met ze zitten als ze iets kwijt willen, dat hoort er ook bij”.

Het boeren en de natuur gaan hand in hand bij Toine. Zo heeft hij onlangs nog een stukje aangrenzend bos aangekocht, langs de Aa. “Gewoon ook omdat het prachtig is voor de kinderen om in te ravotten” vertelt hij. “Wij waren als mennekes ook altijd in het veld te vinden, zo ging ik ook vaak als drijver mee bij de jagers” licht hij toe. Oh ja, over jagen gesproken, hij is ook bezig met zijn jachtakte. “Maar ik heb eigenlijk te weinig tijd om te leren voor de theorie” beklaat Toine zich met een knipoog. Iets wat wij ons na het bovenstaande te hebben gehoord ergens wel kunnen voorstellen.

Nadat we vriendelijk afscheid hebben genomen beklijft toch vooral één spreuk. “Wij maken graag van niks iets” had Quirine gezegd. En op dat “iets” mogen ze toch wel erg trots zijn menen wij.

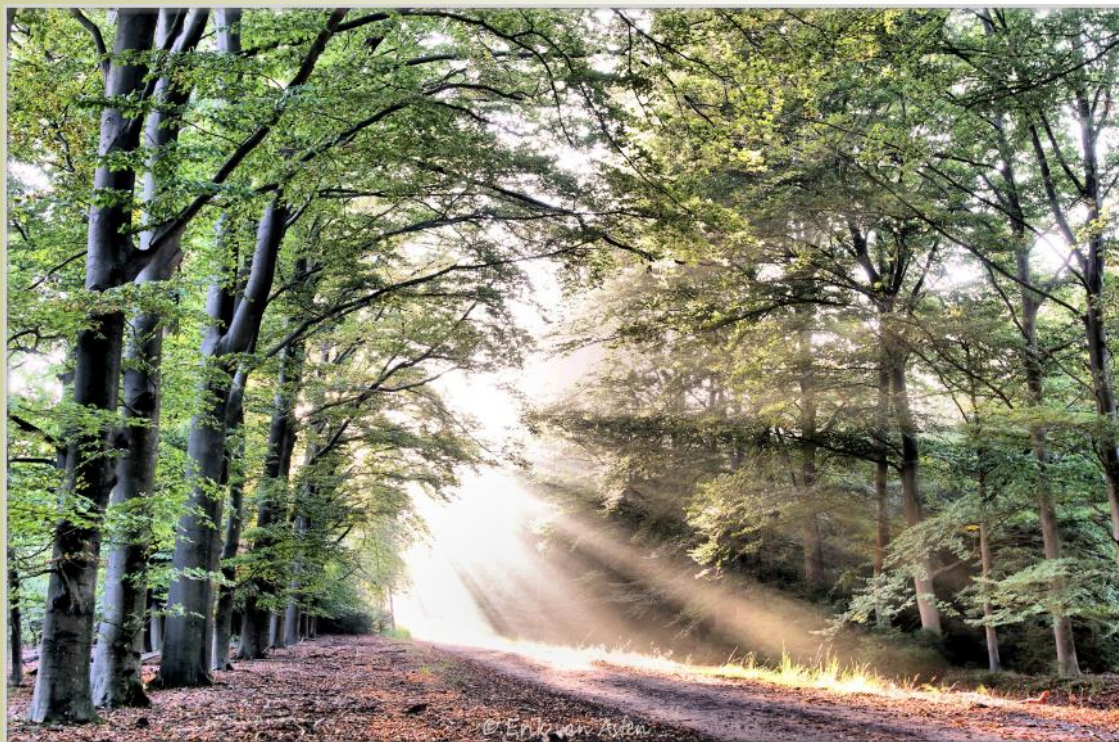

Plan Boom: plantacties met vrijwilligersgroepen 2020

Een project van Brabants Landschap, IVN en de BMF levert plantgoed voor de aanleg van minimaal 50 meter landschapselement of bosjes van minimaal 100 m². De aanplant moet plaatsvinden in het buitengebied en minimaal 10 jaar blijven staan.

De regie, de afspraken en de aanvraag en het planten ligt bij een landschapswerkgroep. In ons geval de werkgroep Natuurwerk van onze vereniging. Interesse in een singel of een bosje: nu even melden bij onze secretaris. De actie loopt tot half oktober.

Hoeveel water voeren we af per jaar door het riool en kan dat niet wat minder?

Zowel het water wat we in huis gebruiken (geleverd door Brabant Water) als hemelwater voeren we (gedeeltelijk) af via het rioolstelsel. Om een idee te krijgen van de getallen die daarbij horen het volgende stukje.

Het jaarlijks waterverbruik via het drinkwaterbedrijf is zo'n 180 m³ voor een 4 persoonshuishouden (de getallen variëren van 160 tot 200 m³ afhankelijk van het jaar waarin je kijkt, maar ook de locatie, de situatie en de gezinssamenstelling).

Die 180 m³ drinkwater gebruiken we in de keuken om te koken etc. maar ook voor (af)wassen, douchen en het toilet doorspoelen. Dat water gaat voor ruim 95 % via de afvoer het riool in. Dat is afgerond 500 liter per dag. Dat afvoeren gaat gemiddeld in 16 uur. Van die 180 m³ drinkwater gaat gemiddeld ieder uur 30 liter naar het gemeenteriool. Dat kan het rioolstelsel goed aan omdat we niet afspreken dat we allemaal tegelijk gaan douchen of het toilet doorspoelen. Oorspronkelijk was de riolering

bedoeld om dit huishoudelijk water af te voeren. In de jaren 60 en daarna is er een foutje opgetreden: met de aanleg van het riool werden ook straatkolken aangelegd. Deze voeren hemelwater af.

Per jaar valt er gemiddeld 860 mm neerslag. Dat is op iedere vierkante meter ca. 860 liter water van een redelijk goede kwaliteit.

Een flinke bui geeft in een uur tijd ca. 20 mm neerslag. Een dakoppervlakte van 49 m² (huis van 7x7 meter) en een verharde oprit van 40 m² (10x4 meter) geeft afgerond een oppervlakte van 90 m². In totaal valt er op die oppervlakte in dat half uur dan zo'n 90 m² x 20 mm = 1,8 m³ per woning met oprit per uur!

Bij een regenbui gaat dat in heel de wijk gelijktijdig het riool in. Door die gelijktijdigheid ontstaat wel een probleem: het rioolsysteem kan dat niet aan: de wegen komen blank te staan, overstorten gaan open en beken worden vervuild met ongezuiverd water.

Ook vervelend is het omhoog komen van het 'water' in het toilet.

Dit probleem is eenvoudig op te lossen in ons 'zand Brabant': harde oppervlakten loskoppelen van het rioolstelsel. Regenpijp eraf en gewoon het water in de tuin laten lopen. Dat kan ook onzichtbaar: met een infiltratiebuis. Iedere vierkante meter bespaart zo 860 liter sproeikosten!

Er wordt al langer nagedacht over het extra (fiscaal) belasten van verharde oppervlakten die op het riool afwateren. Een goede zaak omdat de (verharde) bebouwde omgeving de grootste problemen veroorzaakt in de beekdalen door de overstorten: zij verontreinigen de beek.

Door te infiltreren wordt niet alleen het riool probleem grotendeels opgelost. Ook wordt het grondwater aangevuld. Het omhoog komen van het 'water' in het toilet behoort dan ook tot het verleden.

Nieuws intern: Subsidierelingen voor vergroening buitengebied

Door nieuwe landschapselementen aan te leggen wordt het buitengebied niet alleen aantrekkelijker om er te wonen, te werken en te recreëren, maar biedt het ook meer ruimte aan typische soorten van het agrarisch cultuurlandschap, zoals patrijs, kerken steenuil, kikkers, talloze vlindersoorten en niet te vergeten bijen en hommels. Over deze laatste verschijnen met regelmaat alarmerende berichten. Met vergroening kunnen deze soorten geholpen worden.

De provincie Noord-Brabant faciliteert groene ontwikkelingen via diverse regelingen. Ook in het gebied van uw gemeente kan hiervan gebruik worden gemaakt. Zo is er de 'Stimuleringsregeling Landschap Noord-Brabant', ook wel StiKa genoemd, waarmee particuliere grondeigenaren (agrariërs en burgers) op basis van vastgestelde voorwaarden en vergoedingsnormen een bijdrage kunnen krijgen voor aanleg en/of beheer van landschapselementen. Denk hierbij aan karakteristieke elementen van het cultuurlandschap zoals knotwilgen, hagen en amfibieën poelen. Maar de regeling biedt soms ook mogelijkheden om wandelpaden te realiseren of om bloemrijke (akker)randen aan te

leggen. De vergoedingen worden vastgelegd in meerjarige overeenkomsten. De middelen hiervoor worden beschikbaar gesteld door de gemeenten, waterschappen en de Provincie.

Advies aan de keukentafel

Bent u geïnteresseerd in de regeling, dan kunt u contact opnemen met de veldcoördinator die u vrijblijvend kan adviseren. Voor deze regio is dat Martien Vinken. Hij is te bereiken via tel.: 06 27 12 27 21 of

info@martienvinken.nl

Als niet kan worden voldaan aan criteria van de Stika Regeling, kan mogelijk gebruik gemaakt worden van de 'Subsidierегeling Natuur'. Met deze regeling kunnen ook landschappelijke elementen worden aangelegd buiten woon- en agrarische erven. Voor deze financieringsmogelijkheid kunt u contact opnemen met Martien Vinken.

Voor algemene informatie over regelingen: www.brabantslandschap.nl.

COLOFON

Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en gezonde boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Informatie over onze activiteiten vindt u op

www.heiheghoogeind.nl

Redactie Nieuwsbrief:

Thijs Bertens
Roel van Dijk
Peter Kerkhofs
Koen Staals

Foto's: Erik van Asten
(tenzij anders vermeld)

Contactadres:

contact@heiheghoogeind.nl

